

§ 14

Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunfullmäktige.
2. Beslutet justeras omedelbart

Ärendet

Förvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 16 november 2016, dnr 1.3.2-9338/2016.

Utbildningsnämnden har enligt uppdrag från kommunfullmäktige under 2016 tagit fram en skolbiblioteksplan i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor. Förvaltningen överlämnar med detta tjänsteutlåtande ett förslag till skolbiblioteksplan för perioden 2017-2020.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen, förskoleavdelningen och avdelningen för utveckling och samordning samt med Stockholms stadsbibliotek inom kulturförvaltningen samt stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunfullmäktige.
2. Beslutet justeras omedelbart

Beslutsgång

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med detta.

Särskilt uttalande

Cecilia Brinck m.fl. (M), Sigrid Rydell Johnson (L) och John Kåberg (C) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Skolbiblioteken är viktiga för skolornas verksamheter samt för elevernas lärande och bildning. Bemanningen av skolbibliotek ska därför vara en självklarhet på samtliga kommunala skolor.

Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har under en längre period återkommit till behovet av en skolbiblioteksplan samt slagit sig för bröstet för hur bra planen kommer att bli. Vi blev därför förvånade när planen som vi nu ska ta ställning till är så pass tunn som den är. Vidare så saknar planen även ett övergripande målsättning, något som är grundläggande för ett ärende likt detta.

Konkretionen och ambitionerna i förslagen är i mångt och mycket bra men vi saknar resonemang om trygghet och säkerhets i biblioteken. På många av stadens ordinarie bibliotek finns idag problem med ordningsstörningar och många skolor har därtill utmaningar med att otrygga miljöer, därför är det relevant att beakta även denna aspekt i skolbiblioteksplanen.

Ersättaryttrande

Christian Carlsson (KD) hänvisade till det särskilda uttalande gemensamt från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet.

Protokollsutdraget expedierat till:

Kf/Ks-kansli

avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa

Grundskoleavdelningen

Gymnasieavdelningen

Förskoleavdelningen

Kulturnämnden

Stadsdelsnämnderna

Handläggare
Elin Hirschfeldt
Telefon: 08-50832711

Till
Utbildningsnämnden
2016-12-15

Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunfullmäktige.
2. Beslutet justeras omedelbart

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Jan Holmquist
Gymnasiedirektör

Inger Pripp
Grundskoledirektör

Marianne Natéus
Avdelningschef

Karin Hedman
Avdelningschef

Lena Hanberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har enligt uppdrag från kommunfullmäktige under 2016 tagit fram en skolbiblioteksplan i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor. Förvaltningen överlämnar med detta tjänsteutlåtande ett förslag till skolbiblioteksplan för perioden 2017-2020.

Bakgrund/Ärendet

I budgeten 2016 gav kommunfullmäktige utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram en skolbiblioteksplan under 2016 i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor.

Arbetet med skolbiblioteksplanen har utgått ifrån kommunfullmäktiges budget för 2016, sidan 243:

Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och undervisningen. Alla Stockholms skolor ska ha tillgång till skolbibliotek. För att skolbiblioteken ska fylla sin fulla funktion ska de ha en grundläggande bemanning. Skolbibliotekariernas kunskap och engagemang ska tas tillvara och utgöra en naturlig del av skolans undervisning. För en sådan utveckling är det av stor vikt att eleverna möts av utbildade bibliotekarier i skolbiblioteken.

Det bifogade förslaget till skolbiblioteksplan tar också utgångspunkt i och bygger vidare på "Här är världen större: Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016 - 2020". Skolbiblioteksplanen uppmanar vidare till fortsatt nära samverkan mellan utbildnings-, kultur- och stadsdelförvaltningarna i frågor som rör barn och elevers språk- och kunskapsutveckling.

Förslaget till skolbiblioteksplan omfattar både förskola och skola och lyfter fram stadens bibliotek och dess personal som en nyckelfaktor för barns och ungas ökade läsförståelse samt för att utveckla deras medie- och informationskunnighet. Det är en strategisk handlingsplan som fastställer ansvars- och samverkansområden kopplade till läs- och språkutveckling, flerspråkighet och digital kompetens samt till frågor om skolbibliotekens tillgänglighet, utbud och bemanning. Uppföljningen av skolbiblioteksplanen ska ske i det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen, förskoleavdelningen och avdelningen för utveckling och samordning samt med Stockholms stadsbibliotek inom kulturförvaltningen samt stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningens förslag

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige. Beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020

Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017-2020

Inledning

Utbildningsnämnden har enligt uppdrag från kommunfullmäktige tagit fram denna skolbiblioteksplan i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor. Skolbiblioteksplanen är en strategisk handlingsplan med utgångspunkt i de mål för skolbiblioteken och de formuleringar om verksamhet för barn och unga som presenteras i Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016-2020. Alla stadens bibliotek samverkar på så vis för barns och ungas utveckling och lärande. Skolbiblioteksplanen omfattar både skola och förskola och har tagits fram i samråd med stadsdelsförvaltningarna. Uppföljningen av skolbiblioteksplanen sker i det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet.

I ett Stockholm för alla har barn och elever tillgång till litteratur, medier och information som medel för att utveckla språk och kunskap.

Att kunna läsa, förstå och göra sin röst hörd är en rättighet för alla barn och ungdomar.¹ För att kunna omvandla information till kunskap och bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle behöver barn och unga vägledning i att källkritiskt söka, välja och värdera information. Högläsning, lässtimulans och många tillfällen att samtala om litteratur bidrar till lusten att läsa och ger läsengagemang. En stark läskultur i förskola och skola stärker barn och elevers språk- och kunskapsutveckling.

Stadens bibliotek och dess personal spelar en viktig roll för barn och ungas ökade läsförståelse samt för att utveckla deras digitala kompetens. Extra fokus läggs på bibliotekens arbete inriktat mot flerspråkiga barn och barn i behov av extra anpassningar och särskilt stöd.

¹ FN:s konvention om barnets rättigheter, art. 12, 13 och 28.

Förskola

Litteraturen har en given plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion. Högläsning och berättande är viktiga delar. Förskolan har en viktig uppgift när det gäller att stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska. Stockholms stadsbibliotek fungerar som stöd och inspiration i det läs- och språkstimulerande arbetet.

Ansvar

Stadsdelsförvaltningen

- samverkar med Stockholms stadsbibliotek och träffas årligen för att följa upp och fortsätta utveckla samarbetet kring barnens möten med litteratur och berättande

Förskolechef

- arbetar för att alla förskolor har läsombud som samarbetar med stadsbiblioteket
- skapar förutsättningar för förskolorna att arbeta aktivt och inkluderande med barnens alla språk och erfarenheter via litteratur och berättande
- säkerställer att förskolornas pedagoger arbetar språkutvecklande
- skapar förutsättningar för kreativa och inspirerande läsmiljöer i förskolorna

Skola

Skolor i Stockholms stad² ger alla elever tillgång till skolbibliotek med ett uttalat pedagogiskt uppdrag när det gäller läs- och språkutveckling och medie- och informationskunnighet.

Skolbiblioteket medverkar till alla elevers lika tillgång till litteratur och medier.³

Skolbiblioteket ägnar särskild uppmärksamhet åt prioriterade grupper.⁴

Skolbiblioteksmiljön är ändamålsenlig, inkluderande och välkomnade. Skolbiblioteket är en plats för samtal och studier, i grupp och enskilt, för alla elevers språk- och kunskapsutveckling. I en digitaliserad skola har elever och skolpersonal också tillgång till ett vidgat skolbibliotek med vägledning till digitala medier och resurser.

² Grundskola inklusive förskoleklass och fritidsverksamhet, gymnasieskola, grundsärskola och gymnasiesärskola.

³ Skollagen (2010:800), 2 kap. 36 §.

⁴ Till de prioriterade grupperna hör personer med funktionsnedsättning och personer med annat modersmål än svenska. Se Bibliotekslagen (2013:801), 4§ och 5§.

Skolorna har biblioteksansvariga med relevant utbildning och erfarenhet för att kunna bedriva en pedagogisk skolbiblioteksverksamhet. Andelen skolor med tillgång till fackutbildad bibliotekarie ökar under treårsperioden.⁵

Skolbibliotekspersonalen stärker utvecklingsarbete kopplat till ökad läsförståelse och läslust, exempelvis inom Läslyftet. Bibliotekarien bidrar till elevers och lärares medie- och informationskunnighet, som innefattar ett vetenskapligt förhållningssätt när det gäller att söka, värdera och använda information.⁶

Skolbiblioteket har också en viktig del i arbetet med att utveckla elevernas digitala kompetens och i användningen av digitala verktyg och medier.

Ansvar

Utbildningsförvaltningen

- erbjuder centrala resurser för skolbiblioteksutveckling, exempelvis kompetensutveckling, insatser för flerspråkiga elever och introduktionsprogram för nyanställd bibliotekspersonal
- ger alla skolor tillgång till ett gemensamt digitalt bibliotekssystem som är integrerat med relevanta pedagogiska plattformar
- arbetar för ökad tillgång till e-böcker och e-media i skolan
- ansöker om statsbidrag för personalförstärkningar i skolbiblioteken och följer upp resultatet
- samverkar med kulturförvaltningen kring upphandling, kompetensutveckling och informationsdatabaser
- följer upp skolbiblioteksverksamheten på en övergripande nivå

Rektor

- säkerställer att bibliotekets - både analoga och digitala - pedagogiska funktion på skolan styrs och följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet

⁵ Stockholms stads budget 2016, <http://www.stockholm.se/OmStockholm/Budget/>, s. 243.

⁶ Se koppling till mål i Lgr 11, t.ex. kap 1, s. 9 respektive Gy 11, t.ex. kap 1, s. 7.

- ser till att skolbiblioteket har bemanning, öppettider och resurser som möjliggör att skolbibliotekspersonalen aktivt kan bidra till elevernas språk- och kunskapsutveckling i samarbete med övrig pedagogisk personal
- säkerställer att personalen i skolbiblioteket har relevant kompetens för uppdraget och möjlighet till kompetensutveckling
- ansvarar för att pedagogisk personal använder skolbiblioteket i undervisningen och bidrar i planering och utformning av biblioteksverksamheten
- säkerställer att skolbiblioteket stödjer elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd
- säkerställer att skolbibliotekansvarig tillgodoser och främjar flerspråkiga elevers behov av läsning på modersmålet
- ansvarar för att pedagoger tar del av stadsbibliotekets erbjudanden till grundskolan för att introducera eleverna till folkbiblioteket och inspirera till läsning på fritiden

Bibliotekarie/skolbibliotekspersonal

- utvecklar och följer upp verksamheten i dialog med rektor, elever och pedagogisk personal i enlighet med uppställda mål
- utvecklar sin kompetens inom läs- och språkutveckling och erbjuder exempelvis bokprat, boksamtal, högläsning och andra former av läsfrämjande
- utvecklar sin kompetens inom medie- och informationskunnighet och vägleder elever och pedagoger i informationssökning, sök- och källkritik⁷
- samverkar med elever och pedagogisk personal så att goda förutsättningar ges för alla elevers språk- och kunskapsutveckling
- samverkar med stadsbiblioteket och informerar pedagoger och elever om kulturförvaltningens erbjudanden

⁷ För fördjupning kring begreppet 'sökritik' se J. Haider & O. Sundin (2016). *Algoritmer i samhället*. Kansliet för strategi- och samtidsfrågor, Regeringskansliet, s. 30.